

'Education through Sport An overview of Good Practices in Europe'

De Olympische Spelen in Athene, Roland Garros, Wimbledon, het Europees Kampioenschap voor landenteams voetbal te Portugal, de Ronde van Italië, de Ronde van Frankrijk, de Ronde van Spanje en wellicht zijn er nog wel sporttornooien met impact geweest die de zomer van 2004 tot Europese sportzomer bij uitstek maakte. De VRT richtte zelfs een apart net – Sporza - op om alle beelden aan te bieden.

De Europese Unie riep 2004 uit tot het 'Europees jaar van de opvoeding door sport'. En dat past precies in de groeiende aandacht voor het belang dat aan sport gehecht wordt.

In recente vakliteratuur gaat nogal wat aandacht naar het belang van sporten bij een sportvereniging, een plaats waar mensen op geregelde basis elkaar ontmoeten. De stelling is dat in die omgeving er heel wat sociaal kapitaal gegenereerd en overgedragen wordt, met heel wat maatschappelijke en democratische waarden en normen.

"Education through sport" onderschrijft deze ondertussen gangbare ideeën in woord en daad.

Het boek is een resultaat van een Nederlands–Belgische samenwerking tussen het WJH Mullier Instituut (het Centrum voor onderzoek naar sport in de maatschappij), de Vrije Universiteit van Brussel, Het Nederlands Olympisch Comité * Nederlands Sport Federatie, de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding en de Windesheim Universiteit.

De bedoeling van het boek is om beleidsmakers te inspireren en te overtuigen om de opvoedende waarde van sport meer en beter te gaan benutten. Daarom is in deze publicatie bewust gekozen om projecten die hun nut al bewezen hebben te beschrijven, eerder dan stappenplannen systematische te analyseren. Een goede keuze, want bij het lezen van de verschillende verhalen kan de lezer zich heel goed inbeelden wat er lokaal gebeurt. De talrijke en mooie kleurenfoto's geven nog extra leven aan de toch al sprekende cases. Ook de zorgvuldig uitgekozen uitspraken, vaak toepasselijke oneliners, maken dat je een bevoorrecht getuige bent.

'Opvoeding' door 'sport'

Met het uitroepen van 2004 tot het jaar van de sport werden een aantal doelstellingen verwoord, waaronder deze:

"(1) De waarden eigen aan sport gebruiken om jongeren de kennis en de vaardigheden te verschaffen, die nodig zijn om enerzijds hun fysisch vermogen verder te ontwikkelen en om hen aan te zetten tot sporten, maar anderzijds ook om hun sociale vaardigheden binnen de multiculturele context te verbeteren én (2) om de uitwisseling aan te moedigen van good practices die vanuit sport aandacht hebben voor de sociale integratie van kansarme doelgroepen"

Voor de duidelijkheid moet vermeld worden dat in dit boekwerk 'sport' als begrip niet enkel in de traditionele zin kan geïnterpreteerd worden, maar allerlei vormen van bewegen bevat. Ook 'Actieve deelname aan sporten' bevat een bredere context dan enkel sporten op het veld. Hieronder wordt eveneens het mee organiseren van, het lezen over, luisteren en kijken naar sportactiviteiten begrepen.

'Opvoeding' moet ook ruimer gezien worden dan de strikte institutionele voorzieningen. Het verwijst algemeen naar de overdracht van normen en waarden, kennis en vaardigheden waarbij leerkrachten, trainers en begeleiders nog steeds een prominente rol spelen.

Door het uitwisselen van kennis en praktijk van over heel Europa van projecten die in essentie met bovenstaande doelstellingen geëxperimenteerd en gewerkt hebben, wil men organisaties, instituten,

lokale overheden, ... nog meer bewust maken van de rol die sport kan spelen bij het opvoeden, ontwikkelen en socialiseren van jongeren.

In het theoretisch deel 1 geeft men aan waarom het belangrijk is deel te nemen aan sportactiviteiten. Bij de doelen maakt men de opsplitsing tussen wat aan sport gerelateerd is en wat de sport overstijgt. Daarnaast worden de fysieke effecten, de mentale effecten en de sociale effecten beschreven.

De lezer kan tal van argumenten 'downloaden' om in de eigen context het belang van sport en bewegen, ook op een minder traditionele manier, aan te tonen. Ideaal om bijvoorbeeld beleidsdocumenten inhoudelijk te stofferen.

Bij de oproep om mee te werken aan de publicatie, werden op verschillende manieren projecten 'gescout'. In totaal werden niet minder dan 150 aangebracht, waarvan er uiteindelijk 37 weerhouden werden die zich spreiden over 32 verschillende Europese landen. De meeste zijn lokaal gebonden, maar er zijn ook voorbeelden opgenomen van samenwerking over landsgrenzen heen.

In de layout staat telkens in de rechterbovenhoek van de onpare bladzijden een vlagje van het land waar de good practice te situeren valt en dat is best handig. Als het een samenwerking betreft, zijn meerdere vlagjes te zien.

Opvallend zijn de cases 'School Pentathlon for Sport, Tolerance en Fair Play' en 'Open Fun Football Schools' die beide gemeen hebben dat ze gedragen worden door 9 landen.

België heeft 6 projecten die vermeld staan, waarvan 1 een samengestelde case is met Nederland.

- BIS Foyer
- BuurtSport Antwerpen
- ZVC Borgerhout
- Opboksen (België en Nederland)
- Klas op wielen – Sporttoer – Sport voor mensen met een handicap

Heel interessant is het overzicht van de in het boek opgenomen projecten dat gegeven wordt op pagina's 38 en 39. De geselecteerde cases werden gelabeld op basis van verschillende items. Het bewijst aan dat er uiteenlopende werkingen zijn opgenomen en dat het gegeven 'opvoeden door sport' een ruime waaier aan mogelijkheden biedt.

In onderstaande tabel vind je het overzicht.

het doel	doelgroepen	kader	schaal	Omvang: mensen die bereikt worden (op jaarbasis)	Omvang: organisaties die bereikt worden
fysiek mentaal sociaal	kinderen: 6 – 12 tieners: 12 – 18 adolscenten: 18 – 24 intermediairen als initiators, animators, lesgevers, begeleiders	sport opvoeding buurt landelijk internet	lokaal (inter)regionaal nationaal internationaal	-100 100-500 500-1000 1000-10.000 +10.000	-10 10-50 50-100 100-1000 +1000

"Alles is mogelijk, maar niets gaat vanzelf"

Wat de cases gemeenschappelijk hebben is dat er gebruik maakt wordt van de intrinsieke kracht van de sport én dat de deelnemers plezier en voldoening ervaren. De effecten die uiteindelijk teweeggebracht werden, werden bewust nagestreefd.

Alle mogelijke doelstellingen die reeds in deel 1 werden opgesomd worden bij wijze van voorbeeld aangetoond door *practices* die specifiek met deze doelstelling bezig zijn in hun essentie te beschrijven.

Het verwerken van de good practices leidde tot een aantal opmerkelijke vaststellingen. Zo worden in het kader van 'opvoeding door sport' heel wat uiteenlopende visies verwoord vanuit de organisaties die projecten indienden. Soms spreken die elkaar zelfs tegen maar binnen het onderwerp van het boek en binnen een specifieke doelstelling haalde men wel vanuit de eigen specifieke situatie positieve resultaten.

We hoeven hier niet verbaasd over te zijn, want in hoeverre kunnen pedagogische doelstellingen in de praktijk verenigd worden met sportgerelateerde doelstellingen?

Bij het nader beschouwen van de organisaties die betrokken zijn bij een initiatief blijkt een verscheidenheid aan samenwerkingsverbanden, wat het verhaal van de verschillende visies alleen maar verduidelijkt. Er is dan ook nog maar weinig onderzoek verricht naar dit onderwerp. De meeste praktijkvoorbeelden komen voort uit goede ideeën, maar zijn zelden op hun waarde wetenschappelijk getest. Dat is een van de oorzaken waarom het een probleem is om sommige projecten, die hun waarde wel degelijk bewezen hebben, te laten continueren. Succes is dus geen garantie voor continuïteit.

"Zonder twijfel, sport heeft opvoedkundig potentieel!" was zowat de stelling die aan de basis lag voor dit boek. Na de theoretische uiteenzetting en het nader beschouwen van de 37 praktijkvoorbeelden kan dit alleen maar krachtig herhaald worden.

Na het doornemen van dit boek, zal de lezer dit ongetwijfeld met veel enthousiasme beamen.

Door Pascal De Maesschalck